

A **ætiologumenos** Soranus appellauit, plenissime explicauit. Ista igitur passione possessos sequitur corporis tardissimus motus atq; torpor, & magis per somniū grauedo atque pressura, & ueluti præfocatio qua sibi quenquam irruisse repente existiment, qui sensibus oppressis corpus exanimet, neq; clamare permittat. Quo fit ut sæpe erumpentes non articulata, sed confusa uoce exclament. Quidam deniq; ita inanibus adficiuntur uisis, ut & se uidere credant irruentem sibi, & usum turpissimæ libidinis persuadentem: cuius si digitos apprehendere nixi fuerint fugatum existiment. Tunc cum somno surrexerint, faciem atq; transformationis partes uidas & humectas sentiunt, attestante grauedine ceruicis, cum tussicula leui molli stimulatione commota. Plurimū autem possessis accidit pallor, & corporis tenuitas, quippe cum somnum timendo non capiant. Apparet igitur stricture passio ex [†] grauedine, tarda autē ex temporis tractu, & non semper sine periculo salutis: Cum enim uehemēter impresserit præfocatio quosdam interficit. Memorat deniq; Silimachus Hippocratis sectator, contagione quadam plurimos ex ista passione ueluti lue apud urbem Romam cōfectos. Quapropter curandos oportet in cere loco lucido atq; mediocriter calido, adhibita reque animi, & corporis abstinentia, usq; ad tertium diem, quem Græci diatriōn uocauerunt. Tunc colla tegēda atq; caput, & stomacho lanis limpidis ex oleo calido præcincto, adhibenda etiam oris collutio ex potu aquæ calidæ. Ac si plurima stomachi, uel capitis, uel colli fuerit querela, adhibenda phlebotomia, & post detractiōnem perunctio ex oleo calido. Tunc ora fouenda, cibus dandus simplex, succi facilioris, paruus, forbilis: & si passio perseverauerit cataplasmata adhibēda: cucurbita quoq; nunc simplex, nunc adiūcta scarificatione ex utraq; parte gutturis, quam Græci anthereona uocant, nos rumam. Tunc uaporatio ne utendum, & alternis diebus cibus dandus. Illa uero adiutoria quæ adhibenda diurnis erunt diebus, adhibēda, sed longe remotius à nocturno tēpore. Tunc etiam gestatio atq; uariis cibus, & lauacrum, & aquatum uinum. Illis uero partibus quas curamus erunt primo cerotaria apponenda; tunc malagmata, ut diachilon, aut diamelilotum, aut diasamsucum. Fricatio etiam capitis, & densi pectinis capillorum decursio, suspiciones etiam siue metus imminentium somniorum auertendi procul fabularum lenitate robore adiecto. Pleriq; enim sibi fingentes uel formantes futura, uoluntarios penē causarum motus efficiunt: ac si passio tardauerit leuiores admonita monitis, conuenit etiam radicum uomitus atq; drimyphagia: capitis quoq; detonsio, ac corporum usus acriorum. Item dropax, sic enim aut ex supradictis adiutorijs ægritudo soluetur, aut si peiorauerit epilepsia necessarid sequetur.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΙ
libri Sorani.

† alijs: ex
grauedine
tarda, aut

Ανθεριών
Ruma.
Diurnis dixit
pro continuis
ut supra capi-
te primo.

DE EPILEPSIA. CAP: IIII.

Pilepsia uocabulum sumpsit, quod sensum atq; mentē pariter apprehendat. Appellatur etiā puerilis passio, siquidem in ipsis abūdet ætatibus: & sacra, siue quod diuinitus putetur immissa, siue quod sacram contamine animam, siue quod in capite fiat, quod multorum philosophorum iudicio sacrum atq; templū est parcis animæ in corpore nata: siue ob magnitudinē passionis; maior enim uulgius sacra uocauit: sacrum dictū mare, sacra domus, uelut tragicus poeta sacra noctē, hoc est magnā: Fit plerūq; uel nascitur ex uinolentia, aut indigestione, aut cōtusione: uel ut Asclepiades, percussu atq; diuisura membrorum quæ cerebrū tegūt, aut nimio timore. Sed eius passionis species duæ esse probant: una quæ

επιληψία.
Morbus sacer

Sacra magna
dicta sunt.

Vertical text in the left margin, partially cut off, containing various words and fragments of text from the adjacent page.

C quæ somno similis altissimo uideatur: alia diuerso raptu corpus afficiat. Quarū prima grauior iudicatur, siquidem sit similis apoplexiæ: quarum quidem com- mixtio tertiam facere speciem potest. Pleriq; enim raptu atq; contractu corporis adfecti uel adprehensi secundo in altissimum soporem deuenerunt. Sed horum differentia generaliter inutilis curationi inuenitur. Pronos autem seu decliues, aut uenturos in ipsam passionē sequuntur communia accidentia etiā cæterarum passionū quæ ex membrana cerebri oriuntur, ut grauedo atq; uertigo capitis, & interior sonitus, consensus etiam occipitiū, oculorum intentio, aurium tinnitus, aut difficilis auditus, & cum uertigine uisus obtusio, uel quædā præ oculis qua- si propendentia, macularū marmoris similia, quæ Græci amarygmata, siue mar- marygas uocāt, uel araneorū cassibus, aut nubibus tenuissimis similia, aut par- uulis uolantum animalibus, ut sunt culices. Item uelut scintillarum micæ, aut circulos igneos circumferri præ oculis sentiunt ægrotantes: Linguam quoq; in- flexibilem cum saltu musculorum, & dolorem à tergo inter scapulas. Sequitur etiam gutturis durities, atq; præcordiorum iugis inflatio cum oscitatione, sterna- tamento, & saliuarum fluore, & cibi fastidio, aut immodico appetitu, uigilia iu- ges, aut plurimus & inanis somnus, insomnia turbata, & ciborum difficilis ege- stio, uel nulla, & manifesta causa ueretri tentigo, & frequens Veneris delecta- tio. Aliquādo etiam per somnum seminis lapsus, quem Græci onirogōnon uo- cauerunt: mens suspensa cum anxietate, & nullis ex maioribus causis facilis ira- cundia, atq; paulo ante gestorum obliuio, & eorum quæ caliginem facere ua- lent facilis sensus, obtinēte passione occupato corpore, sensu priuatio accessio- ne dominante. Sequitur & quibusdam immobilitas perfecta cum ore demisso, attestante pallore cum aspiratione tarda & pulsu magno, atq; alti soporis simili oppressione. Alios uero raptos diuersa diductio, atq; saltus, & uultus contor- tio, uel oculorum sequetur: quæ sæpe perseverans etiam post accessione strabis fingit ægrotantes, atque contrariò quibus tarda fuerit correctio naturalis uisus simulant æquitatem. Sequitur etiam gutturis stridor, & singultus cum rubore uultus, & uenarū inflatione, & aliquando pulsus atq; spirationis cessatio, tunc per interualla resumptio, palpebrarum quoq; suspensa positio, & illisio dentiū atq; stridor, & linguæ prolapsio, quæ sæpe quassatione, sæpe incisura uexatur. Sequitur etiam præcordiorum ad superiora raptus, uel stercorum & urinae inuo- luntaria emissio, sudor roscidus rigenti corpore. Aliquibus etiam confusa uocis emissio, & ante dimissionem per os atq; nares spumarū fluor, accessione cessan- te omnium gestorū ignorantia, atq; corporis dimissa uoluntatio, cum inestitia uul- tus ægrotantis. Sequitur tunc oscitatio & distentio corporis ueluti uoluntaria, & insolitus uisus. Piger motus & totius corporis marcor: oculorum etiam per- manens turbatio, atque uenarum frontis extantia. Aliquibus etiam mentis alie- natio, & nulla notorū agnitio. Alio autem tempore plurima ex antecedentibus consequentur quæ supra memorauimus: hoc est, tenebratio uel caligo, cum proni quicquam gesserint ægrotantes, aut nauem, aut rotam figuli celeri motu ferri conspexerint; aut aquam fluentem, uel altitudinem, aut rupem uiderint, aut strepitum uel clamorē audierint, aut uehementer refrixerint, uel igneis lauacris usi fuerint, aut odoribus nimium bonis uel malis adfecti, ut storacis incensi, aut thuris, aut bdellij, aut gagaris lapidis, uel bituminis, aut ceruini cornu. Præ- rea accessionum motus nunc ordinatos, nunc inordinatos ægrotantes accipiūt: & nunc interuallis longioribus, ut mensium duodecim, nunc angustioribus plu- rimum uel parum, ut eodem mense uel die frequenter agitentur. Noctibus quidē inquietati

Αμαρυγμάτα
μαρμαρυγάι

Ονιρογόνος

- A** inquietati, & quidam antecedentibus signis accessionem fore denuntiant: quidam sine ullo denuntiatio motu, quo fiet ut magis periclitentur: Alij enim prænoscetes futura, motibus solitis admoniti, in domibus se continendo tutantur, accessionē præuenientes: quam cum sentiunt propinquare, eligunt locos quibus tutò, ac sine ulla turpitudine iacentur. Alij uero istorum ignari publicis in locis cadendo scédantur. Adiunctis etiam externis periculis, quæ passionis non esse uideantur, loci causa præcipites dati aut in flumina uel mare, cadentes aut in balneis uentris solutione coacti. Signa autem sunt post lenimentum futuræ rursus accessionis, ex quibus affici in passione uenturos memorauimus, somnus turbatus, uel cibi corruptio sine ulla manifesta causa. Item ueretri sine ratione tentigo, & Veneris appetentia, uel seminis per somnum iactus, quæ onirogonon Græci uocant: iracundia, mœstitudo, & cætera quæ nuper posuimus. Item segnities cum pigro motu in officia solita, & grauatio cum quodam somnifico mœrore uultus, decolor atq; † maior inflatio, oculorum quoq; ueluti † *manuum* deprauatio, cum deiecto quodam uisu: Nam suspicere difficile est ægrotati, hoc est aërem supernum attendere. Quod si tentauerint, facile rursus abducti uicinas quoque oculorum partes ad inferiora conuertunt. Vel si repentino motu caput in alteram conuerterint partem, uertiginem sentient cum tremore atq; torpore, cum digitorum contractu uel dolore, aut crurum grauedine, & summitate *manuum* uel pedum. Ex quibus multis uel cunctis interrogatione acceptis passionē dicere poterimus, nisi præsentibus in accessione facilius nobis cognitio fuerit declarata, uel ætatis, aut aliquolibet causa æger sua narrare non potuerit accidentia, quæ supradicta ratione apprehendere poterimus, & accessionem futuram prænoscere: conijcientes etiam temporum responsionē, quanquam summam accessionum ordo sæpe seruetur. Communiter autem hæc passio frequens est in pueris, & magis tempore quo dentium natiuitates habentur. Accidit etiã primæ uis, atq; medijs ætatibus: senibus uero difficile: nam uehementius afficit proximos natiuitati infantes, quam pueros, aut uergenti ætate atque seniores: siquidem uiribus inualidi passionū impetum tolerare non possint. Solet deniq; hæc passio pubertatis tempore, siue nouæ purgationis in fœminis, aut primæ partus quadã naturali nouitate facile detergeri corporis mutatione suffecta. Quod *Epilepsia quo discernatur à scotomatica passione.* si minime uenerit, plerunque patienti consenescit, nisi aut longo tempore natura pugnante, aut medicinæ diligentia fuerit superata. Irruit autem omnitempore corporibus, sed magis uerno. Frequenter simile pati epilepticis, & à matrice præfocata mulieri inueniuntur: siquidem non aliter sensibus priuantur, sed discernuntur quod in ultima accessionis parte per os atque nares spumarum fluore afficiantur. Hæc est passionis cuncta specialis significatio. Curationis autem adhibendæ causa erit necessariò adhibendum genus, quod sit passio stricturæ, atque uehemens, & difficulter frequentans, tarda, superpositionibus atque lenimentis uariata. Cuius quidem superpositiones nunc plurimis tempora temporibus accessionis generalia superpositionis occurrerunt. Sed quæ forte superpositiones plurimis ex accessionibus fuerint confecta, nunc quotidianos, nunc tertianos, nunc hemitriticos faciunt typos. Difficile est enim hanc passionem in continuationem uenire: siquidem præuentu mortis interueniente minime continuatio intelligi possit, & sit impossibile, iugibus diebus aut sensibus priuatū, aut motu carentē, aut diuerso raptu affectum in uita manere. Item lenimentorum aliqua pura ac limpida, aliqua turbata concurrunt: & aliqua latiora, aliqua angusta, aliqua horum mediocria. Patitur enim cõmuniter omnis
- B** *neruositas*

C neruositas, sed principaliter caput, sicut ex antecedentibus conijcere poterimus, & ex hijs quæ post accessionē remanere uidentur. Curandum autem oportet primo cū tenebrositate uel uertigine uexatur, iacere loco lucido atq; mediocriter calido, altioribus stramentis capite subleuato: Et si raptus fuerit consecutus, digitis erunt palpebræ differendæ, atque iugiter ab omni motu seruandus ob spasmus passionē: Iubendum etiam ministris manibus calidis nunc caput atq; frontē cum blanda fricatione, nunc collum atq; gutturis partē, quam anthereona uocant, contingere. Alijs etiam manuum summitatē atq; pedum tenere iubemus. Præterea frigescentia corporis uaporari, corrigi etiā ea quæ forti raptu torquentur. Ac si minime consenserint, erunt in eodem schemate seruanda, ne ulterius torqueantur. Tunc quodam laxamento captato corrigēda, ne nimio occurrentia certamine superare cupientes, neruorum quassationes faciamus. Linguam quoq; relocare curabimus, atq; mentum corrigere, uel coæquare. Tunc calidis pannis thoracem uaporare, atq; inter scapulas, quod Græci metaphrenon uocant: Laxatis enim diaphragmatis partibus, quod nos thoracis atq; uentris discrimen dixerimus: laxato etiā hypodymate, siue membrana quæ latera ex interioribus contegit, sine ullo periculo poterit collectus spiritus exhalari. Apponenda etiā uesica oleo calido semiplena pubetenus, atq; uesicæ partibus, ut ipsæ quoq; mitigatæ cōquiescant: Ac si dentes conciderint, ut præfocationis excitent meatum, immissione digitorum sinistram compaginem, quam Græci chalinon uocant, hiscentes dimitemus, ne spumarum emissio tardetur. Tunc per interualla ægrotantē in clamantes excitamus, & eius ora spongiā ex aqua calida expressa detergemus, dehinc caput fouemus iugiter. Cum statum sumpsit accessio, plurimo atq; dulci oleo calido, & lanis mollioribus infuso omnia cōtegimus: magis autem occipitiū, & maiores neruos, quos tenontas appellant. Tunc gutturis atq; ruxæ partes, quas anthereonas appellant, cum temporibus & buccarū musculis, quos siagonas appellant. Sudores etiā si fuerint ingruentes raptim detergemus, ne corpora perfrigescant. Tunc collectum humorem detrahimus appositione digiti, aut lanæ, aut spongiæ melotæ inuolutæ: perseverans enim longioris temporis facit accessionem. Ac si minime resumentem uiderimus, erunt cucurbitæ leues apponendæ, quas Græci sicyas appellant, stomacho atq; thoraci, & inter scapulis atq; præcordijs. Sed si infans ætas fuerit patitiētis, erunt maiora prohibenda ob debilitatem uirium. Sed eum nutritrix amictu contegens, oleo fouens, conclusu corporis corrigere meditetur. Aut si spumarum quicquā comparuerit, quod in ore teneatur, mullum tenue destillet paulatim, & neq; iugiter, quo commorationem faciat spirandi. Tunc lac offerat dimissione perfecta, siquidē sit crassius, atq; maioris nutrimenti. Dehinc cum forte potuerit post accessione mammam sumere, erit melle papilla linienda, quo facilius sumptio fiat, atq; neruorum laxatio celebretur. Corpus quoq; necessariō nutriatur: tenuatur præterea etiam liquidorum crassitudo, & uenter mollitur: conijcientes etiā singula passioni accidentia, quæ ita corrigere debemus, ut à generali regula nihil dissentire uideamur. Tunc etiam curationis diligentiam per nutritricem ægrotanti præstare tentabimus, iubentes & à lauacro abstinentiū, atq; sine uino atq; esu perseverare: Tunc deambulationibus atq; exercitio leui gestari, quo humeros magis exerceant, ut est spheræ ludus, uel exultationis cuiuspiã. Item iubendum cibum sumere succi facilioris, uel interea mullum. Ac si forte ipsam quoq; hac passione uexari uiderimus, erit ab officio remouenda. Non aliter etiā si quilibet passione affecta malo succo atq; corpore habituari uideatur: nam hoc Græci cachexiā

Αθηναίως.

Μετὰ θύλακας.

Λιγύρατος.

Χυμόδωρα.

Σκαλίδες.

D

Τύβρις.

Ruxa.

Σιαγόνα.

Μελότα.

Χύλας.

Spheræ ludus.

A ci cachexian uocauerunt. Erunt igitur hijs perfectis alia nutrices exhibenda, ex quorum sano lacte infans nutriatur. Quomodo autem sanum lac, uel communiter nutrices bonae probentur, muliebribus libris, quos Graeci gynecion uocant, docebimus. Interea ipse quoque infans erit à lauacro seruandus. Tunc post tertium diem in domo locandus, & primo oleo calido, tunc oleo & aqua calida fouendus. Vitanda praeterea quorum timore infantes afficiuntur, ut saepe fidei formidines. In aetatibus uero quae ferre maiora adiutoria possint, accessione trāsacta erit phlebotomia adhibenda. Aliqui enim medici statim phlebotomandos probant, sicut etiā Thessalus se uelle demonstrat. Aliqui prima diatriron seruandum existimant, quo speculentur utrum post unam accessionem passio soluta recessisse uideatur. Sic praeterea non solum inane, uerum etiā noxium phlebotomiam adhibere: Quippe cum praedicendum probent ex accessione secunda, utrum passio augeatur, & hoc phlebotomiae exigat adiutoriū, & phlebotomatus cibi refectione toleretur. Alij uero discernēter aiunt hoc adiutorij genus adhibendum, ut qui forte iam consueti passione afficiuntur, reseruato ordine lenimentorum, statim accessione facta phlebotomentur. Hij autem qui in prima incursione passionem accipiūt, in tertium diem, siue ut Graeci uocant, diatriron differantur, siquidem sit incerta accessionis recursio. Nos uero, ut Soranus docuit, neque omnes intra diatriron phlebotomamus, & magis eos qui primo incur su passionis afficiuntur. Plurimi enim aegrotantes corrupto cibo admonentur, & est praecauendū indigestione fauciatos phlebotomare. Neque rursus omnes in tertium diem probamus reseruandos: Cogente enim passione, nullo subiecto indigestionis obstaculo, erit arripienda phlebotomiae commoditas, non solum

B hijs qui iam saepe admoniti passione uideantur, sed etiā in illis qui primo inuasu afficiuntur. Cessante etenim accessione inesse passionē conijcimus: siquidem generaliter sit maligna, & frequētius tarda quam celer, nisi adiutorijs medicinalibus destructa à corpore depellatur, aut ullo naturae, aut fortunae beneficio: nisi tardādo corpus tenuerit, ut solius medicinae diligentia possit: iudicare enim est incertum, utrum passio post accessionē primā inesse corpori, an soluta uideatur: siquidem ex occulta ueniat apprehensione causarum, & oportet methodicū sine ulla falsitate regulas intendere curationū. Videmus denique phlebotomiae cōuenire: Nam passionales coenotetes argui uidebuntur, si utrum passioni cōueniat fuerit dubitatum. Sed quia sola temporū quaestio flagitari praecipitur, erit conijcendum ante secundam passionem adhiberi posse phlebotomiam: siquidem inuitū uehementiae atque magnitudinis causa passio transcendat, ut saepe contusio corporis, aut fractura, uel ignis uisura: stare autem nec declinare poterit passio: horū enim difficultium morborum propriū est sine ullo destructiuo adiutorio non celeriter temporum nequitia transire, hoc est accessionis augmentum. Sed neque propter abstinentiam cibi, quam necesse est post phlebotomiam adhibere, erit hoc adiutorium declinandum, quando corporis uires ferre ualuerint, hoc est, ut & sanguinis detractionē, & abstinentiae tolerant. Denique etiā alijs passionibus affectos, ut exempli causa, synanchicos sine ulla ratione phlebotomamus. Quare sicut superius diximus, post casum rectos epilepticos cessante accessione paruo tempore differimus, quo turbore spiritus, atque liquidarum materialium deposito tranquillentur. Erit enim speculandum, ne qua indigestio siue corruptio cibi subesse uideatur. Quod ita intelligere poterimus, si nauseantem uel ructantem fumosas exhalationes aegrum uiderimus, attestante moridicatione atque tormentis, intestinorumque inflatione: quae si non fuerint, perfecte digestum iudicabi-

Καχξία.
Γυναικίω
Κελί λιβρί.

Thessalus.

SORANUS.

Κοινότης
Μορβορῶν.

Cmus: Quippe cum forsitan praecipuo corpore iam dudum futurae accessionis causa aut paruum sumpserit cibum, aut in totum abstinerit. Sed si, ut supra dictum est, corruptus extiterit cibus, erit phlebotomia in tertium diem differenda, fouendum caput cum ceteris partibus, hijs adhibita collutione cum uini abstinentia. Tunc erunt somno dimittendi, atque a cibo seruandi usque ad primum diem. Sed si quicquam corruptionis ex indigestione superare uiderimus, erit per uomitum depurgandum: ac si nulla fuerit corruptionis uel indigestionis suspicio, erit statim adhibenda phlebotomia moderata detractio, ex brachio scilicet, *Antiquis uocantur.* sed cum praecautio defectus, quem Graeci lipothymian uocant: si quidem facile passionis accessionem imitetur. Tunc post phlebotomiam erit adhibendus *† cibo* potus, atque oris collutio cum paruissimo potu, & somno abstinentus. Ac si accessio in secundum diem durauerit, praedicto periculo eius propinquus uel minus, atque adiutoriorum ex ratione uenientium exitum incertum, ne nobis quicquam male gestum imputetur, si forsitan uel passionis superatus aegrotans uitam finierit, & intemporaliter nos quisquam adiutorium adhibuisse arguat, phlebotomiam adhibemus, tanquam in continuationibus paruam indulgentiam pro dimissione accipientes: Vt si exempli causa parum requeuuisse agitatione seposita aegrum uiderimus, ut nullo raptu tentetur: Vel contrarium, si forte oppressis sensibus motu caruerit, aliquas partes corporis mouere uideatur, ut palpebras, quae iam dudum motus similitudine possessae si fuerant. Dehinc post detractioem sanguinis procurata facie, ex spongia calida erit mulsum in os aegrotantis distillandum: tunc secunda die dandi mulsi cyathi duo, uel tres: Tertia uero die ante horam solitam erit perungendus oleo calido atque dulci, toto corpore sub stramentis. Tunc detectus aqua calida ora foueat, & post aequatum corpus accipiat succum paruam, luculentum, mollem, lenem, calidum, digestibilem, ut est panis, uel alica ex aqua confecta, aut pulcicula ex pane, quam torfiniton uocant, ex oleo, aqua, sale, uel melle condita, ex prima diatrigo usque ad declinationis tempus: quod probare poterimus ex minutione accessionum siue accidentium. Alternis diebus cibum sumat, ne passione affecta neruositatis etiam illatione cibi grauata digestionis officium sustineat, sed magis laxamentum ex abstinentia consequatur. Tunc si uenter non fecerit, uel si suum officium non impleuerit, ob detractioem grauatam quo corpus releuetur, erit iniiciendus calidus & oleo per clysterem. Tunc praesentato uentris officio erit tendendus, atque nouacula omnis capillatura radenda. Ita in alia diatrigo cucurbita occipitio apponenda collo, uertici & temporibus capitis, cum scarificatione, & communibus cataplasmatibus utendum, quibus omne caput cum neruis maioribus, quos tenontas appellant, contegamus. Tunc buccarum musculos, quos siagonas appellant, atque omnes inter scapulas partes cum stomacho, usque ad locum quo discernitur uenter, quem diaphragma uocant, ac deinde praecordia, atque uesicam simili curatione laxamus: Singula etenim passione raptus uexata accessionis tempore accipimus: ac si aliqua in parte corporis querela extiterit, cucurbita imponenda. Sed neque coadueruam, neque uno tempore omnes erunt partes curandae, sed partiliter, atque diuerso, ut nunc stomachus, nunc uesica, nunc inter scapulam releuetur, quo necessario caput relaxatum adquiescat. Tunc spongiae euaporationibus, qui curationem labori sustinuerunt recuramus, atque ungentes oleo communi, siue quia iam licitum est cyprino uel irino. Tunc cerotarijs mollibus, ac deinde scarificatis locis inducta apponimus cerotaria. Conuenit etiam enuasin adhibere, de qua Adiutoriorum libris *† voluimus.* docuimus. Dabimus cibum plurimum atque panosum. Si aliqua in parte capitis grauedo

A uedo, uel dolor, aut punctio, aut torpor occurrerit, erunt sar guisugæ circulatim apponendæ: quæ si sufficienter fecerint detractiõnem, adiutoriorum modum dabunt: sin minus, hijs detractis cucurbitas infigemus, ut per earum uulnera detractio procuretur. Tunc rursus cataplasmatibus utemur, atq; uaporationibus spongiarum, dehinc cerotario partes contegimus. Profectu accedente dabimus olera non acriora, atq; ita gestationem adhibemus sellarem: etenim uehiculi motus rotarum uertiginem caliginemq; facit ægrotanti, quæ passionis imaginẽ *Caligo passionis imaginem fert.* rat. Tunc deambulatione mouendus pro temporis ære, atque loco lucido, & longo ductu, ne iugi conuersione uertiginem sentiat: Dehinc si ferre ualuerit, etiam uocis atq; corporis exercitio utemur, monentes ut neq; spiritum retineat, neq; pronus uel circumflexus, aut sæpe conuersus aliquid gerat, sed pingui unctiõne defricatus stanti exercitio moueatur. Tunc cum facilitas corporis fuerit accepta lauacrum adhibemus, caput fouentes sine ullo percussu manibus subterpositis: implet enim sensum eius demersio. Tunc etiã in aqua calida, quam *Pygolithon* uocant, deponendi sunt ægrotantes, ne percussu frigoris neruosi *Pygolithon* *Αιουρίμ.* tas afficiatur. Post lauacrum uero *parum* differentes, quo feruor ex capite re *parum* leuetur, dabimus aquam præbibendam. Tunc cibum uarium, simplicem, media qualitate confectum. Et post primã uel secundam diatriton dabimus quædam in cibo quæ uinosæ sint qualitatis, ut sunt poma, quo corpus uinum daturi prætentemus, ut tutò dare possimus: Atq; ita seruandũ, ne hijs gestis somnus suspensus, uel concisus, aut adiuncta phantasia sequatur, & insomnia faciat turbulenta, quod ex relatione patientis discere poterimus. Item si grauedo uel torpor in aliqua parte corporis fuerit, ut dolor, aut punctio, uel saltus, erit in aqua calida perseverandum, atq; illa prohibenda, quæ uinosæ qualitatis danda præcepimus. Sin uero ex hijs nulla fuerint profecuta, dabimus lauacro remoto medicocriter uinum lene, parum, ut exempli causa, semunciã uel unciã, medio scilicet cibo, aquatissime temperatum. Tunc in alia diatrito lauacro uinum iungemus: Sed præ cæteris erit animi laxatio procuranda, quo corpus consentiẽs nullis obstantibus curis facile sanitatis repetat qualitatem. Ac si resumptio recurrẽs nihil uirium perficere permiserit, quo etiã carnatũ corpus ostendat bono attestante colore, erit consuetudini dimittendus ægrotans. Eadem sanè curatione utendũ etiã in hijs qui cum nondum sunt epileptici, eo tamen ferri uideantur. Hoc enim solum seruabimus, quum signis ad passionem minantibus fuerint absoluti, eos consuetudini reuocemus: Facilius est enim imminentiũ auersionẽ, quàm præsentium depulsionem *†* facere. Sin uero passio tardauerit, & propterea pluri *†* mis fuerit accessionibus uariata, erit partienda curatio secundum superpositiõnem & lenimentũ: ita ut superpositiõnis tempore iisdem utamur adiutorijs, quibus acutas passiones curari perscripsimus: Neq; enim phlebotomum reprobamus, permittentibus uiribus: siquidem longo interstitio superpositiones occurrere uideantur. In lenimento uero resumendos dicimus ægrotantes, cum recorporatiua curatione dirigẽdos iusta cyclorum regula, sicut latius cum de capitis passione diceremus scripsimus. Quapropter ob resumendum corpus adhibenda gestatio, sella uel cathedra, aut deambulatio, aut uocis exercitatio. Itẽ lectiõnem, perunctiõnẽ aliptarum præceptis ordinatã, sine ulla capitis inflatione geramus, ne immodico labore affectũ corpus uexare potius, quàm reficere uideamur. Tunc lauacrũ languorum interuallis adhibendũ, uarius dandus cibus, panis limpídus, atq; studiosè elaboratus. Pulmentum uero ex mediæ qualitatis materia, ut oua, pultes, olera, quæ non sunt acerrimæ uirtutis. Item uolantũ leuiora, *†* *credere*

- C & pisciū teneriora: dehinc post resumptiū cyclum adhibendi recorporatiui, & primo ex parte, tunc perfecti, in quibus esse uomitus ex radicibus debet, uel similibus materiārum rebus, ut nuper docuimus; atq; ita drimyphagian, exinde contiguas sibi pulmentorū materias ordinamus. Item adiutoria localia, ut exempli causa, primo capillos decurrāmus ex pectione, nunc pro capillatura, nunc contra capillaturam: tunc tonsuram adhibentes, dehinc nouacula caput radentes, & cucurbitas alijs atque alijs partibus recorporatiuas imponamus. Tunc tropacis raptum adhibemus, sed longe primo remotis partibus, tunc uicinis, dehinc patientibus: dantes etiā mastigandum sinapi, uel piper, aut staphysagriam. Item sternutamentum ex helleboro uel astrutio, & pipere, & castoreo, uel hijs similibus adhibemus. Nariū quoq; apophlegmatismū adijcientes, atq; frictione balnearum nitri pulueris, & ceteris sympasmatibus, quæ ruborem facere ualeant, ut sunt ex pyretro, staphysagria, adarce, euphorbio, pipere, calcis gleba, & pumice. Tunc cataplasma ex sinapi, atq; malagmata; quæ detergere & pabulis afficere corpus ualeant. Item acopa acriora, sed quæ tetri odoris non sint, toto corpore illinienda: magis tamen capiti atq; ori, conclusis palpebris; quæ immittenda sunt etiā aurium cauernis. Gargarizandum sinapi, adhibenda etiā aquarum illisio, qua patientes partes percussæ mutari cogantur, quod Hellebori sumendi cautio. Græci cataclysmū appellant. Hijs deinde perfectis cyclis resumpto corpore helleborū adhibemus, sed longe superpositionis seruantes occursum. In omnibus quidē adiutorijs exercitijs adhibendis, tunc magis in helleboro monemus præcauendū. Deniq; si nullam accessionē denuntiauerint signa, hijs qui ordine seruato admonentur, ante decem uel duodecim dies, uel generaliter pro longitudine lenimenti porrectius erit adiutoriorū regula dirigenda. In hijs uero qui ordinate admonentur, eo tempore adhibenda curatio, quo consicere possumus medium præteritæ atq; futuræ accessionis. Sic igitur hoc genus diligentia intuedum, ut cum æger somnum decusserit, primo requiescat paululum iacens, non solum suspicans indigestionē cibi, uerum etiā donec perfectione quadam propria corporis fuerit facta digestio, ne ex uigilatione sequenti, atque laxamento membrorū, & tenuitate, uel purgatione spiritus iam dudum somno turbati atq; crassi fiant, quo etiā sæpe officia impediri noscuntur, cum nondum totum recurrens occupauerit corpus. Vnde sæpe factum est, ut experrectis hijs quæ illico intueantur fallantur, nisi perfricatis oculis intēderint. Neq; clamare uel currere facile possint: siquidem ui quadam somni nunc arteria, hoc est gutturis uia, asperetur, & raucos faciat: nunc fatigata corpora densitate neruorū, irruente spiritu crassiore, afficiat percussione uel qualificatione similes plagas ingerendo. Has igitur ob causas æger plurimo tempore somno deposito tardare debet, præcauens lucis autoritatem, quam mox discusso somno intueri minime potest, ne repentī nō percutiatur uisus. Item disputationibus uehementibus animū exercere declinet. Tunc resumptus atq; releuatus somni plenitudine, sub stramētis leni unctio tangatur semel, uel secundū corporis singulas partes laxamenti mediocris causa, atq; frigoris cautione leuem & delectabilem gestationē, ut fertoria sella, uel cathedra. Sed prohibenda erit exclamatio, siquidem uehemēter moueat partes patientes. Tunc deposito turbore motus, unctio olei fricetur, cōductis & extentis brachijs, flexo atq; extento motu releuans singula crura commoueat, quo fortioribus motibus faciat aptiora. Fouēda etiā ora aqua calida: nunc enim erit lauacrū prohibendum, atq; ita post perunctionē cibum accipiat paruum, succulentum & leuem, ut oua, pultes piscis teneri, quæq; ex uolantibus parua ætatis atq;

CAELII AVRELIANI SICCENSIS

...delectabilem
...cibo
...aliqua
...corporis
...adhibentes
...caput
...radentes
...cucurbitas
...alijs
...partibus
...recorporatiuas
...imponamus
...tropacis
...raptum
...adhibemus
...sed longe
...primo
...remotis
...partibus
...tunc uicinis
...dehinc
...patientibus
...dantes
...etiā
...mastigandum
...sinapi
...uel piper
...aut staphysagriam
...Item sternutamentum
...ex helleboro
...uel astrutio
...& pipere
...& castoreo
...uel hijs similibus
...adhibemus
...Nariū quoq;
...apophlegmatismū
...adijcientes
...atq;
...frictione
...balnearum
...nitri pulueris
...& ceteris
...sympasmatibus
...quæ ruborem
...facere
...ualeant
...ut sunt
...ex pyretro
...staphysagria
...adarce
...euphorbio
...pipere
...calcis
...gleba
...& pumice
...Tunc cataplasma
...ex sinapi
...atq;
...malagmata
...quæ detergere
...& pabulis
...afficere
...corpus
...ualeant
...Item acopa
...acriora
...sed quæ
...tetri odoris
...non sint
...toto corpore
...illinienda
...magis tamen
...capiti atq;
...ori
...conclusis
...palpebris
...quæ immittenda
...sunt etiā
...aurium
...cauernis
...Gargarizandum
...sinapi
...adhibenda
...etiā
...aquarum
...illisio
...qua patientes
...partes
...percussæ
...mutari
...cogantur
...quod
...Græci
...cataclysmū
...appellant
...Hijs deinde
...perfectis
...cyclis
...resumpto
...corpore
...helleborū
...adhibemus
...sed longe
...superpositionis
...seruantes
...occursum
...In omnibus
...quidē
...adiutorijs
...exercitijs
...adhibendis
...tunc magis
...in helleboro
...monemus
...præcauendū
...Deniq;
...si nullam
...accessionē
...denuntiauerint
...signa
...hijs qui
...ordine
...seruato
...admonentur
...ante decem
...uel duodecim
...dies
...uel generaliter
...pro longi
...tudine
...lenimenti
...porrectius
...erit
...adiutoriorū
...regula
...dirigenda
...In hijs uero
...qui
...ordinate
...admonentur
...eo tempore
...adhibenda
...curatio
...quo consicere
...possumus
...medium
...præteritæ
...atq;
...futuræ
...accessionis
...Sic igitur
...hoc genus
...diligentia
...intuedum
...ut cum æger
...somnia
...decusserit
...primo
...requiescat
...paululum
...iacens
...non solum
...suspicans
...indigestionē
...cibi
...uerum etiā
...donec
...perfectione
...quadam
...propria
...corporis
...fuerit facta
...digestio
...ne ex uigilatione
...sequenti
...atque
...laxamento
...membrorū
...&
...tenuitate
...uel purgatione
...spiritus
...iam dudum
...somnia
...turbati
...atq;
...crassi
...fiant
...quo etiā
...sæpe
...officia
...impediri
...noscuntur
...cum nondum
...totum
...recurrens
...occupauerit
...corpus
...Vnde sæpe
...factum est
...ut experrectis
...hijs quæ
...illico
...intueantur
...fallantur
...nisi perfricatis
...oculis
...intēderint
...Neq;
...clamare
...uel currere
...facile
...possint
...siquidem
...ui quadam
...somnia
...nunc
...arteria
...hoc est
...gutturis
...uia
...asperetur
...&
...raucos
...faciat
...nunc fatigata
...corpora
...densitate
...neruorū
...irruente
...spiritu
...crassiore
...afficiat
...percussione
...uel qualificatione
...similes
...plagas
...ingerendo
...Has igitur
...ob causas
...æger
...plurimo
...tempore
...somnia
...deposito
...tardare
...debet
...præcauens
...lucis
...autoritatem
...quam mox
...discusso
...somnia
...intueri
...minime
...potest
...ne repenti
...nō
...percutiatur
...uisus
...Item
...disputationibus
...uehementibus
...animū
...exercere
...declinet
...Tunc
...resumptus
...atq;
...releuatus
...somnia
...plenitudine
...sub
...stramētis
...leni
...unctio
...tangatur
...semel
...uel secundū
...corporis
...singulas
...partes
...laxamenti
...mediocris
...causa
...atq;
...frigoris
...cautione
...leuem
...&
...delectabilem
...gestationē
...ut fertoria
...sella
...uel cathedra
...Sed
...prohibenda
...erit
...exclamatio
...siquidem
...uehemēter
...moueat
...partes
...patientes
...Tunc
...deposito
...turbore
...motus
...unctio
...olei
...fricetur
...cōductis
...&
...extentis
...brachijs
...flexo
...atq;
...extento
...motu
...releuans
...singula
...crura
...commoueat
...quo
...fortioribus
...motibus
...faciat
...aptiora
...Fouēda
...etiā
...ora
...aqua
...calida
...nunc enim
...erit
...lauacrū
...prohibendum
...atq;
...ita
...post
...perunctionē
...cibum
...accipiat
...paruum
...succulentum
...&
...leuem
...ut oua
...pultes
...piscis
...teneri
...quæq;
...ex uolantibus
...parua
...ætatis
...atq;

A atq; formæ, ut ficedulæ, turdi: declinans omne quod fuerit acrioris uirtutis, siue inflare ualentis, aut carnosæ, uel grauîs. Quapropter etiã à uino erit abstînedus, uel per interualla ab omni cibo seruãdus: Releuatur enim hoc genere corpus ieiunitate reflatũ. Sin uero aliqua signa accessionis futuræ apparuerint, ut somnus turbatus, uel cibi corruptio, uel iracundiã inanis, ac sineratiõne, item mœstitudo uel sternutamentũ, aut aurîũ tinnitus, uel præ oculis scintillarũ fingibilis uisus, aut inflatio præcordiorũ, & per somnum seminis inuoluntarius iactus, quẽ onirogon non uocant, & horũ similia, non solum ad uitæ regulam transeundũ est, uerum etiã initiũ ex abstinentiã sumendũ. Tunc leuis adhibendus motus, atq; perunctio, & cibus, quo corpus salutaribus officijs non deseratur. Vt enim iisdẽ ciborum regulis perseuerare tutũ non est, sic è contrariõ iugis immobilitas, atq; cibi abstinentiã uacuato corpore solitis nutrimentis, uires extinguit futuris temporibus necessarias. Quæsitum etiã utrũ contradicentibus signis accessionẽ fore, an præsentẽ siue factã iudicemus. Sed tunc erit accessio iudicanda, quoties ceciderint in ea ægrotantes: quo discere poterimus, quo tempore diatrii tempus sit numerandũ, ut recte possint curationes suis reddi temporibus: Nam denuntiata signa iam præsentia accessionis esse contendit. Nos uero prætangî neruositatẽ, atq; in accessionẽ urgeri recte probamus, ut augmenti indicia tanquã præludere uideantur, ut sunt in hemitritaicis febribus frequẽter accessione imminẽte corpora præoccupata, cum noctis anxietate pulsata diei fore asperitatem significent. Ita igitur uel simili ratione præmonitus epilepticus, tanq; si accessione uexaretur, erit usq; ad primã diem abstînedus, & neq; similiter agendus, ut pridie cum fuisset in lenimento purissimo. Quapropter abstentus una die, sequẽtibus leui motu, antecedente unctiõne, atq; paruo cibo nutriatur, aquã bibat. Tunc si rectius habuerit, ut laudabilior sanitas appareat, augẽda oblatio cibi, alternis scilicet diebus, nunc qualitate, nunc quantitate. Tunc nisi ex omni parte signa supradicta erit rursus abstînedus una die. Sin uero fuerint expulsa uel depugnata, non erit illico reddenda ægrotanti consuetudo, tanquã nihil sit quod sollicitudini remansisse uideatur. Neq; rursus inani suspiciõne, tanquã iam imminētis superpositionis metuentes aduentũ, in tenui uitæ regula retinere debemus patientẽ: Vt enim oportunitas adhibita abstinentiæ futuras amputat superpositiones, atq; earũ occasiones detrahît, sic importune adhibita corpus uexat, atq; fatigatione affectũ tarde surgere facit in solitas uires. Quapropter cum summa cautione, & sine ulla nimietate seruati, blanda regula resumendi sunt ægrotantes, quo asperatas accessiones fore metuamus. Tutius autẽ esse probamus, ut supra dictum est, longe ante futurã accessionẽ ad hellebori usum accedere: quo accepto si irruerit accessio, erunt omnia mitigatiua adhibenda, quæ accessionem ualeant temperare: In strictura enim constitutis altioribus, hoc est stomacho & uentre, mitigatiua laxatione adhibita, etiã medicamini excludendo præparatuiam, & præfocatiõnis amputat metũ. Sin uero post purgationẽ nullum periculum subierit præfocatiõnis, causa refectionis adhibenda resumptio est, cum hijs quæ ualeant accessionem temperare, ut odoramenta sine ullo percussu medentia, atq; nutritibilia, ut est panis calidus, melo, cucumis, & hijs similia. Destillandus etiã helleborifimus, sed ex melle decocto. Ac si in initio uomitus ex accessione emerferit, cucurbita multa cũ supposita ori uentri infigẽda, tunc sequẽti parti, secundũ quod medicamen ad inferiora teneatur, donec accessio leuigetur tẽperamentis supradictæ rationis, ne cõcursus passionis & adiutoriij præfocet ægrotantẽ. Erit igitur sustollẽdus ægrotãs subiectiõne manuũ ex utraq; alarũ parte cũ capitis

A sectarū principes uaria rerum temperatione, siue experimento curationis adiutoria cumularunt, caput fouentes aceto atq; oleo rosaceo puro, uel immixto castoreo, in accessione frigidis utentes: Articulos quoq; omnes ligatione constringentes, sternutamento commoto ex aceto, naribus interius flato cum sinapi uel castoreo oleo irino infuso cum calchanto, uel sulphure uiuo, aut astrutio incenso, uel hijs quæ ad matricis præfociones incendenda posuerunt. Item hyssopum & origanum, & thymum, uel ignis flammam oculis offerentes, cum titillatu quodam & oppressione præcordiorum ad inferiores partes. Iubent præterea motum corporis adhibere, gestationem uel deambulationē, aut supra sindonem uolitari, sinapifandas etiam manus ægrotantium atque pedes, & ante accessionem perungi tapsia caput, & spiritū continere. Alio uero tempore, hoc est dimissionis, uini atq; carnis imperant abstinentiam, & magis porcinae uel bubulae, & caprinae. Prohibent præterea supra pellem caprinam dormire siue iacere ægrotantem; siquidem passionis faciat motum, Adhibent etiam clysterem iugē atque acerrimæ uirtutis, & medicamina diurinalia, quæ diuretica uocant, atque purgatiua per uentrem, quæ catartica uocant, & horū magis cui nomen est hiera, quæ non erunt, inquirunt, tertio minus singulis mensibus offerenda. Tunc capitis diuisuram accuratā, quam chiasmum, dehinc scarosin uel medicamine, siue ignis uisura. Item terebrationē testæ, uel arteriotomiā, uel usum uenerere, aut è contrario eunuchismum faciendum probantes. Dant etiam bibendum lac asininum, cum sale uel sanguine testudinis marinae uel humano, aut uituli marini; & non solum sanguinem, uerum etiam coagula quæ lacti miscentur. Item mandendam mustelam, sed longo desiccata tempore: & tunc corda hominum atque equorum, quorum cura quasi impetigines habent, siue asinorum, uel mulorum. Item testes uel uertrum marini siue fluminalis cancri, & porcellionis, hoc est, animalia quæ humectis & aquosis locis sæpe nascuntur, à Græcis appellata onisci: dehinc squamulas ferri, cum aqua in qua fuerit candens ferum præinctum. Dant etiam cameli cerebrum fumo siccatum atq; concisum, sed in infantibus uel pueris odorandum: perfectis autē ætatibus bibendum ad modum cyathi cum mulso & aceto tribus cyathis. Similiter etiam leporis cor, & cerebrum gauia. Alij uero etiam ligamenta probauerunt, & magos adhibendos, atque eorum incantationes, quæ quantis sint uexationibus confertæ, etiam per se probantur, sicut latius Adiutoriorum libris docuimus, nunc tamen paucis memorauimus. Constringens igitur fomentū, atq; tetri odoris, uel aceto & oleo rosaceo, & castoreo percutit & grauat, & tumores constringit: & si, ut putant, materiam redarguit, abactum tamen cutibus ad cerebrum, & eius membranas reuocat: Et sunt hæc exteriorum comparatione magis salutaria. Præterea est uehementer noxiū, frigidat caput accessionis tempore fouere: quæ enim dimissione releuata mitescunt, eadem frigida densatione magis grauantur. Item ligationes neruos densant, atq; corporis oppressio, quam fieri iubent: Defricatio in temporalis, hoc est accessionis tempore geminat passiones: Accidentia enim si temporaliter quidem uidentur lacessitis sensibus in resumptionem uenire, totam tamen passionem peiorant, non aliter quàm si quisquam turbatos oculos manutigio, quod Græci chirapsiam uocant, temporaliter fricando releuare uideatur. Item non aliter sternutamenta medicaminibus commota accessioni non conuenire probamus: Quippe cum neq; in linimento passionis constitutos hoc adiutorio facile inquietare liceat: nisi certo regulæ ductu præparatos, quo caput releuetur gestatione tenui, ac deambulatione: siquidē hoc adiutorij genus

Διουρητικά
Καταρτικά
Ίερα

Χιασμός
Σκάρωσις
Ασθηριότητα
Ευνουχισμός

Ονισκίοι

Manutigium
Χιραψία

C initio impleat caput, dehinc medeatur. Quod sperandum in hijs qui accessione agitati earum partium plenitudine uexantur, si etiam sternutamento fuerint cōuitiati, cum magis oporteat passionis illatam soluere turbationem. Est præterea acetum molestum naribus insufflare, siue solum, siue cum alia qualibet percussibili materia: Constringit enim atq; densat tumentia, & turbata perturbat, & ea concurrere compellit, quæ accessionis uiolentia excludi coguntur. Item non aliter mutiles atq; fatiabiles sunt incensiones, siue fumigationes & odoramenta expice, bitumine, spondilio, castoreo, galbano, acerrimæ atq; grauabilis uirtutis causæ, & iniucundioris, adeo ut etiã recte ualentium impleant caput, & eorum qui nunquam, aut difficile earum partium querelam prodiderint. Nunc tamen hijs odoramentis acceptis uertigine atque grauedine urgeantur, & non aliter tumentes oculos fumigatio adficiat, quàm etiã tumentes cerebri membranas; necessariò enim cogit in similem uenire passionem. Percutit etiã ignis flamma, siue eius affectatus splendor multus: Deniq; etiã in lenimento epilepticos constitutos, lucis importunitas, atq; eminens percussio in commemoratione facit accessionis uenire. Noxia etiã præcordiorū pressura, quam adhibendam probant, iudicatur: Mitiganda enim sunt accessione commota, & nõ uiolenter atq; contrario conatu reprimenda. Grauis etiã sine dubio uidetur supra sindonem iussa uolutatio: quippe cum leui conuersione corpus affectū, non solū lenimenti tēpore epilepticos in uertigine mittat, uerum etiã recte ualentes similiter afficere uideatur. Articulorum quoq; sinapismus accessionis tempore tumorem geminans, etiã passionē necessariò peiorem facit. Est item intemperabilis ante accessionē punctio ferulaginis, quam Græci taspian uocant, cum oporteat motam passionē, atq; in peius coactam mitigare potius quàm prouocare: & quoties eius necessarius est usus lenimenti tempore, toties, atq; melius suæ uirtutis impleat beneficium, cum importune adhibitus partes faciat emori: Has deniq;

D tam passionē, atq; in peius coactam mitigare potius quàm prouocare: & quoties eius necessarius est usus lenimenti tempore, toties, atq; melius suæ uirtutis impleat beneficium, cum importune adhibitus partes faciat emori: Has deniq; *uicariis.* Græci necroses uocant. Item spiritus retentio, quam faciendam probant accessionis initio, sensus implet, non, ut quidam uolunt, repercussio spiritu futuram prohibet accessionem. Premittit etiã potius quàm discutit ea quæ iam suo motu densari uidentur. Abstinentia uero uini atq; carnis, quam iugiter fieri iubent, uel unius anni spatio, impedit recorporationis faciendæ profectum, quem augere necessariò mutationum uarietas potest: Quod facile ignaris notum fiet ex uitæ consuetudine, quæ si eadem fuerit, procul dubio corpus infirmat: Quippe cum iugis potatio aquæ demissum faciat corpus, & neq; numero dierū, uel mensium curandi regula sit constituenda, sed passionis temporibus, quorū mutatae regulæ cōmutantur, ut sub eorum rigore damnū aquæ uel uini ministretur, hoc etiã de carnis usu erit coniiciendum. Caprina uero pellis odoris tetri causâ noxia capiti iudicatur, non speciali atque priuata ratione. Item iugis atq; acerrima

Caprina pellis

Vrinalia medicamenta.

Purgatiua.

Venus parua epilepsia.

clysteris iniectio intestina conradit, atq; neruos uitiat. Vrinalia quoq; medicamina, quæ diuretica uocant, uesicæ infectione capitis membranas commouēt. Item purgatiua medicamina, quæ catartica uocant, defluxionem corporis facient, atq; stomachum euertunt, capitis etiã accuratâ diuisuram, quam chiasmum uocant, & testæ perforatio, & uisura cutis medicamine uel igne sufficta, quam scaroticam uocant, & arteriotomia patientes partes infumit, & utilis renititur rebus. Siquidem nulla te comparatiua adiutoria iisdem locis adhibere permittat. At uero concubitus, siue Venus, quam adhibendam probant, ab aliquibus parua epilepsia nuncupata est: Siquidem similem faciat membrorum motū diuerso contractu, anhelatione & sudore attestante, & oculorum

Alorum conuersione cum rubore uultus, ac deinde post effectum displicere faciat sibi met corpus cum pallore, & quadam debilitate uel mœstitudine, adeo neruos afficere male uideatur, ut sæpe imminente accessione per somnum iactu seminis ægri præpurgentur, quod Græci onirogonon uocauerunt. Item eunuchismus uires amputat, non epilepsiam soluit: Lac quoq; sumptū facile acescit, & propterea grauans epilepticos male probatum uideretur. Non aliter etiam potus sanguis testudinis, siue hominis, atq; uituli marini, & sumptio coaguli, quod Græci pityan uocant, Mustelæ quoq; siue hominum caro siccata, & equorū impetigines, uel ueretrum, atq; testes canis aquarij, uel porcellionis supra memorati, quos oniscos appellant, & aqua de squamulis siue tinctionibus ferri, & corleporis & camelī, siue gauix cerebrum male probatur: Etenim neq; ex occultis causis, quas Græci ἀσπίλους αἰτίας uocant, rationes ducunt: Neq; ex aliqua contagione siue tentatione, ut empirici uolunt, approbata in usum uenerunt medicinz. Quippe cum intelligi, uel apprehēdi naturali aut fortuita rerum dominatione minime possit, uti hijs maxime ita insuetis atq; nouis, & odiosis generibus materiæ, quarum nihil usu grauius esse uideatur, ipsius quoq; comparatione passionis, sitq; admirandum quod de aëre atq; uigilijs, uel somno & potu, & cibo, uel hijs quæ necessariò sumuntur, nihil experimenti utile collegerint, de hijs uero ita execrandis, & crudelibus, atq; inhumanis, plerunq; etiam periculosis curationes ordinare uoluerint: Non enim sanguinē tauri potum interficere, ut Themistoclem: lac coagulātū, uel caseum coctum, aut oratorem, & imaginē recte reprobauerunt, si quisquā humanum sanguinē facere minime crediderit, quo fallō memorata à ueteribus cætera uideantur. Accusatis igitur, siue nudatis summam ueterū curationibus, non est absurdum etiam cum nominibus errores arguere singulorum. Hippocrates de epilepsia scribens communiter ait: Quisquis in humano corpore agnouerit siccandi uel humectandi, aut frigidandi, uel calefaciendi causas, idem etiam istius passionis poterit uidere rationē, & neq; quomodo, neq; ex quibus, neq; quando uel quousq; hæc fieri debeant tradere curabit. Item Diocles libro quo de passionibus scripsit, in hijs qui ex uino lentia, uel carnali cibo istam passionem conceperint, phlebotomiā probat, antecedentes potius quàm præsentēs intuens causas. In hijs uero qui ex corporis habitudine in istam uenerint passionē, humoris crassi detractionē probat adhibendam, quem appellauit phlegma. Utitur etiam urinalibus medicamentis, quæ diuretica uocant: item deambulatione ac gestatione. Quæ si etiā uera essent adiutoria, ob paruitatem tamen numeri & magnitudinis suæ, magnæ passioni difficile possent paria pronuntiarī, aut eius destructioni sufficere. Item libro Curationum phlebotomans utitur medicamine catapotio, quod stomachū euertit, atq; post cœnā uomitū facit, exhalationibus implens caput. Potat etiam aceto, sternutamentū commouens prius quàm in somnū ueniant ægrotantes, profecto intemporaliter cōmouet sensuales uias. Dat etiā absinthium, centaurion, & lac asininum, & equorū impetigines, uel mulorū: neq; tempus adijciens factis, & odiosis ægrotantes afficiens rebus. Praxagoras uero secundo libro Curationū caput imperat radendū, adhibens fricationes & cataplasma ex aceto sine Venere, dolentibus speciebus etiam sternutamentum commouens, & ieiunū uomitū per singulos dies, utens etiā potu lacte cum mulso atq; sale. Item deambulationibus plurimis atq; uehemētī motu, celebratis & potionibus urinalibus, & cibis uarijs, & agninx carnis, siue hædinæ, atq; porcinx & catulorū, dans acetū bibendū atq; uinum, & post uomitū sternutamenta & odoramenta probans, & spiritus retentionem.

P. 175.

C. 110. 101.

A. 8. 101. 101.

E. 101. 101.

Themistocles
 potu sanguine
 taurino mor-
 tuus est.
 Hippocrates.

Diocles

Urinalia me-
 dicamina
 φιστηνικά.

καταποτία.

Praxagoras.

C retentionem. Item uisuram atq; incisuram partibus, adhibens etiam uentrisflua medicamina: & cum accessionem uiderit commoueri, deprimat partes quæ fuerint in querela, atq; defricat castoreo, & uitulii marini ueretro, siue uirilibus hippopotami, aut testudinis sanguine, uel rhombi marini, omnia confundens: Non enim initio rasio capitis est adhibenda, nec aceto densandum corpus, neque diurno uomitu uexandum, si quidem fortitudinē tollant: neq; plurimo sternu-

Sternuta- tamento, implet enim sensus: neq; urinalibus medicaminibus, siquidē corpus **menta.** nimis laxent: neq; purgatiuis, si quidem non aliter uexent: neq; catulorū carnibus, propter suæ qualitatis horrorem: neq; detentione spiritus accessione imminente, tunc enim tēpus est requiescendi: neq; cōpressionibus, asperant enim tumores: neq; curiosis odoramentis, siquidem caput impleant: neq; incisura, ob inutilem dolorem: neq; uisionibus, superpositionis enim tempore asperant ob tumorem passionem. In lenimento uero resumendos uexatione doloris fatigāt, & usui recorporatiuorū adiutoriorum oblitunt: neq; coagulo uitulii marini, uel ueretro, aut testibus hippopotami, uel testudinis sanguine, aut rhombi marini. Hæc omnia experta neq; ratione, neq; regula, sed tentatione probātur. Itē Aſcle-

Aſclepiades. piades primo libro Celerum uel acutarum passionū, eos qui corporis raptu afficiuntur solos imperat phlebotomari, non aduertens, quia ex eadem adſtrictione generales quæq; species epilepsia formantur, sed accessione grauior altera cōparabitur. Quapropter magis exigit phlebotomia beneficium. Item phlebotomatos injicit iubet clysteri, uel collyrio, quod balanon appellant, odoribus tetris adhibitis, & fumationibus, & naribus aceti insufflati insufflatione, atq; uoluntatione in tyndone præstita. Prohibet sanē carnales cibos & uinū, sed imperat Ven-

D **Serapion.** nerem, quorum accusationem atq; improbationem ex ante scriptis accipere poterimus. At Serapion primo libro Curationum multis ex rebus diligentiam curandi confundit. Vngit enim residuum corpus oleo, colla uero aceto cum oleo rosaceo, constringens ea quæ laxatione indigeant. Tunc exercitio adhibito datumulsum bibendum, ex aceto confectum, ac deinde nihil accipere iubet ægrotantes, sed quiescere. Tunc deambulare circa uesperam, ac rursus conquiescere, & deambulationem repetere. Tunc lauari, & adhibita requie bibere hyssopi decoctionem cum aceto, atq; mel in trium heminarum quantitate, tunc cibum sumere, erroribus mille stomachum uexans, ut semel cibo reficiat. Utitur etiam ante unum uel duos dies, si ordine certo accessiones occurrerint, nunc sanguinis detractioe, nunc purgatiuis medicaminibus: sed nunc per superiora, aut albo helleboro, nunc per inferiora, aut scamonia, uel nigro helleboro, & hijs similibus pernitiosis turbationibus corpus adficiens eo tēpore quo requies adhibenda est, ne ulla occasione accepta accessio generetur. Ordinat præterea quæ specialiter passioni congrua medicamina nuncupauit, ex castoreo & equorum

Impetigines impetiginibus. Sunt autem squamula anteriorum crurum sub armorum partibus in ipsis animalibus nata, has Græci lichenas uocant, siue chelidonas, nos uero, ut supradictum est, impetigines uel hirundines. Dat etiam cameli cerebrū atq; fella, & coagulum uitulii marini. Itē dat medicamen quod ex crocodili terreni stercore confectum probat, & leporis corde, & lumbis, & testudinis marina sanguine, uel testibus apri, uel arietis, aut galli gallinacii. Adhibet etiā odoramenta, & iniectioes clysteris, nō minus ab epilepticis in curationibus cadēs.

Heraclides Item Heraclides Tarentinus secundo libro Interiorum curationum eadem medicamina conscripsit. Multi quoq; uetustiores istam curationem ordinantes uarijs erroribus conciderunt, quos memorare superfluum est: Quippe cum eorū **Tarentinus.** uires

*Κλυστήρ
Ζωδιαρίου
Βάλαρος.*

*Αμύμας
Μελισσορως.*

CRONICO LIB

...etiam...
...quæ...
...siue...
...omnia...
...non...
...nec...
...neque...
...diurno...
...si quidem...
...tollant...
...neq;...
...plurimo...
...sternu-
...tamento...
...implet...
...enim...
...sensibus...
...siquidē...
...corpus...
...nimis...
...laxent...
...neq;...
...purgatiuis...
...si quidem...
...non aliter...
...uexent...
...neq;...
...catulorū...
...carnibus...
...propter...
...suæ...
...qualitatis...
...horrorem...
...neq;...
...detentione...
...spiritus...
...accessione...
...immi-
...nente...
...tunc...
...enim...
...tēpus...
...est...
...requiescendi...
...neq;...
...cōpressionibus...
...asperant...
...enim...
...tumo-
...res...
...neq;...
...curiosis...
...odoramentis...
...siquidem...
...caput...
...impleant...
...neq;...
...incisura...
...ob...
...inutilem...
...dolorem...
...neq;...
...uisionibus...
...superpositionis...
...enim...
...tempore...
...asperant...
...ob...
...tumorem...
...passionem...
...In...
...lenimento...
...uero...
...resumendos...
...uexatione...
...doloris...
...fatigāt...
...&...
...usui...
...recorporatiuorū...
...adiutoriorum...
...oblitunt...
...neq;...
...coagulo...
...uitulii...
...marini...
...uel...
...ueretro...
...aut...
...testibus...
...hippopotami...
...uel...
...testudinis...
...sanguine...
...aut...
...rhombi...
...marini...
...Hæc...
...omnia...
...experta...
...neq;...
...ratione...
...neq;...
...regula...
...sed...
...tentatione...
...probātur...
...Itē...
...Aſcle-
...piades...
...primo...
...libro...
...Celerum...
...uel...
...acutarum...
...passionū...
...eos...
...qui...
...corporis...
...raptu...
...affici-
...untur...
...solos...
...imperat...
...phlebotomari...
...non...
...aduertens...
...quia...
...ex...
...eadem...
...adſtrictione...
...generales...
...quæq;...
...species...
...epilepsia...
...formantur...
...sed...
...accessione...
...grauior...
...altera...
...cō-
...parabitur...
...Quapropter...
...magis...
...exigit...
...phlebotomia...
...beneficium...
...Item...
...phlebotomatos...
...injicit...
...iubet...
...clysteri...
...uel...
...collyrio...
...quod...
...balanon...
...appellant...
...odoribus...
...tetris...
...adhibitis...
...&...
...fumationibus...
...&...
...naribus...
...aceti...
...insufflati...
...insufflatione...
...atq;...
...uoluta-
...tione...
...in...
...tyndone...
...præstita...
...Prohibet...
...sanē...
...carnales...
...cibos...
...&...
...uinū...
...sed...
...imperat...
...Ven-

DE PRIMO LIBRO INDI-
CI MANUS VOCANT.

Lato in Phario duplex ha-
rentione ex corporis uia uo-
munt, eiusq; Apollonia
uicinatione: ad antiquo um-
uio uetere manas appella-
tionum nomen Libero
uocato: Allam ex uia quem appo-
uolatur. Item bene duplex tur-
atq; uo omnem improbem infanie
meo uis compulsoa. Iam Erasmo
compositio, alium alienationem
ut, q; quæquæ sunt: Quæ Cæsar

A vires proditio temporis expirasse uideantur, ex quibus est Menecrates Zeo, Menecrates
 phletensis. Item Tryphon, Philotimus, Chrysippus, Demarchus, & horū plu Zeophle =
 nimi: Quod est nudum atq; probabile ex conscriptione curationū Apollonij Ci tensis.
 tiensis secundo libro de epilepticis; Item Nicandri tertio libro. Themison uero Tryphon.
 libro primo tardarum passionum Asclepiadis erroribus: Nondum purgatur Philotimus.
 ante accessionem phlebotomandus, inquit, si ordo fuerit augmentorum præfer Chrysippus.
 uatus: Sin uero errans fuerit perspectus, post accessionem imperat phlebotomiā Demarchus.
 adhibendam. Modum autem detrahendi sanguinis eius approbat mutationem. Apollonius Ci
 Quæ sunt uanissimæ inuentiones; sicut libris Specialium adiutoriorū docuimus. tiensis.
 Tunc si in brachijs, uel in cruribus, inquit, aliqua querela extiterit, earundē par Nicander.
 tium uenas diuidendas: Sin minus, interiorem uenā distringendā lino, conijciēs Themison.
 melius esse ex partibus non patientibus sanguinis coadceruatā facere detractio
 nē: siquidē patientes magis grauentur ob irruentē materiæ lapsum, qui detractæ
 superet modum. Tunc post phlebotomiā deambulatione utitur, & defricatio
 ne alienis manibus adhibita, quo corporis motus conquiescat. Dat etiam cibū
 ex mediæ qualitatis materia, & nulla cogente ratione rursus sanguinem detra
 hit. Sed si ordinem seruauerint accessiones, intra quinque dies secundo uel tertio
 detractioē facit. De alijs quoq; multis atq; omnibus corporis partibus, & talis
 & brachijs, nil metuens defectioem, sanguinem detrahit. In lenimento uero,
 ut exempli causa xxx dierum, post accessionem helleboro utitur, post qua
 tuor uel quinque dies. Tunc sequenti inicit, atq; alia die adhibet lauacrum, & tri
 bus uel quatuor diebus cæteris cursibus cyclum complet, ac deinde rursus ad
 hibet helleborum post accessionem transactam, uel certe radicium adhibet phle
 botomū dissecans corpus: quod erat melius ordinare ante usum hellebori, quo
 leuiora maioribus præponerentur: quippe in re corporatiuis curationibus. Ad
 hibet præterea clysterem, qui uires detrahat a grotantis, & propterea sequi non
 debuerit. Supra dicta utitur etiā localibus adiutorijs, & quidem multis, pro dif
 ferentia, & quibusdam falsissimis, ut est sub occipitio accurata diuisura, quam
 chiasmum uocari diximus: & ferro circumscripita in capite cutis uisura, qua testa
 squamulis despumatur. Item mediū testæ, quod Græci bregma appellant, tere
 bri perforatione, & in accessione constrictione articularum, & odoribus tetris
 atq; male olentibus, ex pice, atq; ex spondyljo castoreo, galbano, sinapi cum
 aceto, quæ ex ante dictis erunt protinus refellenda.

DE FVRORE SIVE INSANIA, QVAM GRÆCI MANIAN VOCANT. CAP: V.

Lato in Phædro duplicem furorē dixit: Vnum fieri mentis in
 tentione, ex corporis causa uel origine: Alterum diuinū siue im Plato.
 missum, eiusq; Apollinem inspiratorē esse, atq; nunc uocari di
 uinationem: ab antiquis uero appellatum furorē. Magna Græ
 corū uetustas manian appellabat, quæ nunc mantice dicta est. Μανία.
 Item alium inquit ex Libero fieri patre, alium ex amore, & ap
 pellauit eroticon: Alium ex Musis, quem appellauit prorepticon, quod carnē Ερωτικός.
 instruere uideatur. Item Stoici duplicem furorem dixerunt, sed alium insipien
 Protρεπτικός.
 tiz genus, quo omnem imprudentem insanire probant: Alium ex alienatione
 Stoici.
 mentis, & corporis compassione. Item Empedodem sequentes alium dicūt ex Empedocles.
 animi purgamento fieri, alium alienatione mentis, ex corporis causa, siue iniqui
 tate, de quo nunc scripturi sumus: Quem Græci, siquidem magnā faciat anxie
 tatem,